

Αγαπητοί γονείς,

Ο *Νέος Πλήρης Σχολικός Άτλαντας της Ελλάδας* θα βοηθήσει τον μαθητή να γνωρίσει και να αγαπήσει την πατρίδα μας, αλλά και να μάθει να «διαβάζει» και να χρησιμοποιεί σωστά τους χάρτες.

Μέσα από καλοσχεδιασμένους, ενημερωμένους, χρηστικούς χάρτες, αναλυτικούς πίνακες και έγκυρες πληροφορίες θα μάθει ποια είναι η θέση της Ελλάδας στην Ευρώπη και στον κόσμο, ενώ παράλληλα θα μελετήσει τη χώρα μας μέσα από τον γεωμορφολογικό και τον πολιτικό της χάρτη, αλλά και από μια σειρά από διάφορους θεματικούς χάρτες (όπως χάρτες με το κλίμα και τις προστατευόμενες περιοχές της Ελλάδας).

Για κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας ο μαθητής θα βρει:

- Τον γεωμορφολογικό και τον πολιτικό χάρτη του διαμερίσματος.
- Πίνακες με την έκταση, τον πληθυσμό (απογραφή 2011) και την πυκνότητα του πληθυσμού, τα σημαντικότερα βουνά, ποτάμια, λίμνες και πεδιάδες, τα σημαντικότερα προϊόντα και τον φυσικό πλούτο ανά νομό.
- Εισαγωγικό κείμενο τόσο για τη γεωμορφολογία και το κλίμα, όσο και για την ιστορία της περιοχής.
- Φυσικά αξιοθέατα και μέρη που αξίζει να επισκεφτούμε. Σε κάθε διαμέρισμα έχουμε συγκεντρώσει μνημεία που ξεχωρίζουν για την ιστορική τους αξία, αλλά και αξιοθέατα της πανέμορφης ελληνικής φύσης. Η ακριβής θέση κάθε τέτοιου στοιχείου είναι σημειωμένη στον χάρτη. Στις πίσω σελίδες (**66-80**) του *Άτλαντα* υπάρχουν γι' αυτά επιπλέον ενδιαφέρουσες πληροφορίες, καθώς και χαρακτηριστικές φωτογραφίες.

Στο ένθετο Τετράδιο Εργασιών του *Άτλαντα* υπάρχουν ασκήσεις και ερωτήσεις για εμπέδωση στη Γεωγραφία της Ελλάδας, όπου ο μαθητής θα ελέγξει τις γνώσεις του.

Είμαστε βέβαιοι ότι ο *άτλαντας* αυτός θα βοηθήσει το παιδί στα μαθήματά του και θα γίνει η αιτία να αγαπήσει τη Γεωγραφία, αλλά κυρίως την Ελλάδα.

Περιεχόμενα

Γεωγραφικοί όροι
4-5

Τι είναι ο χάρτης;
6-7

ΚΟΣΜΟΣ

Ο σύγχρονος κόσμος
8-9

ΕΥΡΩΠΗ

Ευρώπη
10-11

Ευρωπαϊκή Ένωση
12-13

ΕΛΛΑΔΑ

Γεωμορφολογικός χάρτης της Ελλάδας
14-15

Πολιτικός χάρτης της Ελλάδας
16-17

Το κλίμα της Ελλάδας
18

Προστατευόμενες περιοχές στην Ελλάδα
19

Σεισμοί και ηφαίστεια
20

Η δημιουργία του ελληνικού κράτους
21

Γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας
22

Περιφέρειες της Ελλάδας
23

ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΑ:

Θράκη
24-25, **66**

Μακεδονία
26-27

Ανατολική Μακεδονία
28-29, **66**

Δυτική Μακεδονία
30-31, **67**

Νομός Θεσσαλονίκης
32-33, **68**

Ήπειρος
34-35, **69**

Νησιά Ιονίου
36-37, **70**

Θεσσαλία
38-41, **70**

Στερεά Ελλάδα και Εύβοια
42-45, **71**

Νομός Αττικής
46-47, **72**

Πελοπόννησος
48-51, **74**

Κρήτη
52-55, **75**

Νησιά Ανατολικού Αιγαίου
56-57, **76**

Κυκλάδες
58-59, **77**

Δωδεκάνησα
60-61, **78**

ΚΥΠΡΟΣ

Κύπρος
62-65, **80**

ΘΡΑΚΗ

Έκταση:
8.578 τ.χλμ.

Πληθυσμός:
371.208 κάτοικοι

Πυκνότητα πληθυσμού:
43 κάτοικοι/τ.χλμ.

Η Θράκη συνορεύει δυτικά με τη Μακεδονία, βόρεια με τη Βουλγαρία και ανατολικά με την Τουρκία, ενώ νότια βρέχεται από το Θρακικό πέλαγος. Σε αυτήν ανήκει και το μεγάλο νησί Σαμοθράκη.

Από γεωμορφολογική άποψη η Θράκη διακρίνεται σε δύο τμήματα, το βόρειο, το οποίο είναι ορεινό, γιατί σε αυτό βρίσκεται η οροσειρά της Ροδόπης, και το νότιο, που είναι πεδινό και εύφορο. Οι ακτές της Θράκης στο Θρακικό πέλαγος έχουν μόνο δύο σημαντικά στοιχεία, τον Όρμο του Πόρτο Λάγο και το Δέλτα του Έβρου.

Η Θράκη είναι μικρή σε έκταση, οπότε τα ποτάμια που έχουν τις πηγές τους σε αυτήν είναι μικρά. Οι μεγαλύτεροι ποταμοί της, ο Νέστος και ο Έβρος, έχουν τις πηγές τους

σε άλλες χώρες και καταλήγουν στην Ελλάδα.

Σπουδαιότερη λίμνη της Θράκης είναι η Βιστονίδα.

Το κλίμα της Θράκης είναι μεσογειακό, αλλά πιο ψυχρό στον βορρά από ό,τι στις ακτές.

Προϊόντα και ορυκτός πλούτος

Ν. ΕΒΡΟΥ: Δημητριακά, βαμβάκι, κηπευτικά, ελιές, σταφύλια, ζάχαρη, κτηνοτροφία, μετάξι, ψάρια και θαλασσινά, βιομηχανικά ορυκτά

Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ: Βαμβάκι, καπνός, σταφύλια, κεράσια, κτηνοτροφία, μέλι, ψάρια και θαλασσινά, αλάτι

Ν. ΞΑΝΘΗΣ: Δημητριακά, καπνός, κηπευτικά, όσπρια, κτηνοτροφία, ψάρια και θαλασσινά, αλάτι

Βουνά		Ποτάμια		Φυσικά αξιοθέατα	
ΟΝΟΜΑ	ΥΨΟΣ (μ.)	ΟΝΟΜΑ	ΜΗΚΟΣ (χλμ.)		
Κούλα	1.827	Έβρος	204 *	1	Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμνης-Σουφλίου (Ν. Έβρου)
Παπίκιο	1.483	Νέστος	130 *	2	Εθνικό Πάρκο Δέλτα Έβρου (Ν. Έβρου)
Σάος	1.448	Φιλίουρί	58	3	Φαράγγι του Φονιά στη Σαμοθράκη (Ν. Έβρου)
Μεγάλο Λιβάδι	1.267	Ξάνθης	55	4	Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης (Ν. Ξάνθης, Μακεδονία)
		Ερυθροπόταμος**	52 *		
		Άρδας**	49 *		
				5	Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Ν. Ξάνθης, Ν. Ροδόπης, Μακεδονία)
				6	Αισθητικό Δάσος Στενών Νέστου (Ν. Ξάνθης, Μακεδονία)

* Σε ελληνικό έδαφος

** Παραπόταμος

Πληροφορίες για τα φυσικά αξιοθέατα στη σελ. 66

Οι Έλληνες άρχισαν να ιδρύουν αποικίες στις ακτές της Θράκης και να εξελληνίζουν τους κατοίκους της από τον 7ο αιώνα π.Χ. Δύο από αυτές τις αποικίες ήταν τα **Ἀβδηρά**⁽¹⁾ και η **Μεσημβρία**⁽²⁾. Από τον 5ο αιώνα π.Χ. οι Θράκες ίδρυσαν ισχυρά βασίλεια. Την πολιτιστική τους ανάπτυξη μαρτυρά το **Ιερό των Μεγάλων Θεών**⁽³⁾, όπου βρέθηκε το άγαλμα της Νίκης της Σαμοθράκης (εκτίθεται στο Μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι).

Από τον 1ο αιώνα μ.Χ. η Θράκη έγινε ρωμαϊκή επαρχία και ιδρύθηκαν σημαντικές πόλεις, όπως η **Πλωτινόπολη**⁽⁴⁾. Με την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης, το 330 μ.Χ., η Θράκη έγινε η σημαντικότερη επαρχία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Μνημεία αυτής της εποχής είναι το **κάστρο**

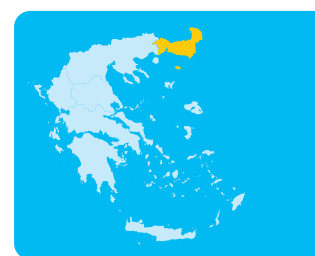
του Διδυμότειχου⁽⁵⁾, το κάστρο της Κομοτηνής, η **Παναγία Κοσμοσώτειρα Φερών**⁽⁶⁾ κ.ά. Με την πτώση της Κωνσταντινούπολης όλη η Θράκη πέρασε στην κυριαρχία των Οθωμανών Τούρκων. Σημαντικά μνημεία αυτής της περιόδου είναι το Μεγάλο **Τζαμί του Μεχμέτ (Μωάμεθ) Α΄**⁽⁷⁾ στο Διδυμότειχο, ίσως το αρχαιότερο και μεγαλύτερο τζαμί της Ευρώπης, και το **Ιμαρέτ**⁽⁸⁾ (Πτωχοκομείο) στην Κομοτηνή.

Από τον 18ο αιώνα η Θράκη αναπτύχθηκε σημαντικά, όπως μαρτυρούν οι **κανναποθήκες στην Ξάνθη**⁽⁹⁾ και η άνθηση του εμπορίου μεταξωτών στο **Σουφλί**⁽¹⁰⁾.

Το 1923 το δυτικό τμήμα της Θράκης (Ν. Έβρου, Ν. Ροδόπης, Ν. Ξάνθης) ενώθηκε με την Ελλάδα.

ΘΡΑΚΗ

Νομοί: 3
Αριθμός δήμων: 13
Διοικητική διαίρεση:
Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Νομοί και πόλεις

ΝΟΜΟΣ (ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011)	ΕΚΤΑΣΗ (τ.χλμ.)	ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑ (ΠΛΗΘ. 2011)
Έβρου (147.947)	4.242	Αλεξανδρούπολη (57.812)
Ροδόπης (112.039)	2.543	Κομοτηνή (50.990)
Ξάνθης (111.222)	1.793	Ξάνθη (56.122)

ΑΛΛΕΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΟΛΕΙΣ (ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2011)

Ν. ΕΒΡΟΥ: Ορεσιτιάδα (18.426), Διδυμότειχο (9.263), Φέρες (5.457), Σουφλί (3.837)

Ν. ΡΟΔΟΠΗΣ: Σάπες (3.351)

Ν. ΞΑΝΘΗΣ: Κιμμέρια (3.644), Κένταυρος (2.580)

Μέρη που αξίζει να επισκεφτούμε

1. Ἀβδηρά (Ν. Ξάνθης)
2. Μεσημβρία (Ν. Έβρου)
3. Ιερό Μεγάλων Θεών, Σαμοθράκη (Ν. Έβρου)
4. Πλωτινόπολη (Ν. Έβρου)
5. Κάστρο Διδυμότειχου (Ν. Έβρου)
6. Παναγία Κοσμοσώτειρα Φερών (Ν. Έβρου)
7. Τζαμί Μεχμέτ Α΄ (Ν. Έβρου)
8. Ιμαρέτ (Πτωχοκομείο) Κομοτηνής (Ν. Ροδόπης)
9. Κανναποθήκες και Λαογραφικό Μουσείο Ξάνθης (Ν. Ξάνθης)
10. Μουσείο Μετάξης Σουφλίου (Ν. Έβρου)
11. Μακεδονικός Τάφος Σταυρούπολης (Ν. Ξάνθης)

Πληροφορίες για τα μέρη που αξίζει να επισκεφτούμε στη σελ. 66

ΘΡΑΚΗ

Φυσικά αξιοθέατα

1. Εθνικό Πάρκο Δάσους Δαδιάς-Λευκίμης-Σουφλίου (Ν. Έβρου): Βρίσκεται στο κέντρο του Νομού Έβρου και φιλοξενεί απίστευτη ποικιλία ζώων και φυτών. Το Εθνικό Πάρκο είναι παγκοσμίως γνωστό για την ποικιλία των αρπακτικών πουλιών του, όπως οι γύπες. Επίσης, σ' αυτό ζουν λύκοι, ζαρκάδια, τρωκτικά, νυχτερίδες κ.ά.

Το Δέλτα του Έβρου

2. Εθνικό Πάρκο Δέλτα Έβρου (Ν. Έβρου): Από τους σημαντικότερους υγρότοπους της Ευρώπης. Το Δέλτα του Έβρου έχει μεγάλη σημασία για τα άγρια

ζώα, καθώς εκεί βρίσκουν τροφή και καταφύγιο όλο τον χρόνο, αλλά και για τους ανθρώπους, λόγω της συμβολής του στη γεωργία, στο ψάρεμα, στην κτηνοτροφία, στην επιστήμη κ.λπ.

3. Φαράγγι του Φονιά στη Σαμοθράκη (Ν. Έβρου): Ο ποταμός Φονιάς πηγάζει από υψόμετρο 900 μέτρων και στην πορεία του προς τη θάλασσα σχηματίζει καταρράκτες. Στον μεγαλύτερο καταρράκτη, ύψους 12 μέτρων, έχει σχηματιστεί κοίλωμα, ή «βάθρα», στο σημείο όπου πέφτουν τα νερά. Φυσικές λιμνούλες έχουν δημιουργηθεί και σε άλλα σημεία της ροής του.

4. Εθνικό Πάρκο Οροσειράς Ροδόπης (Ν. Ξάνθης, Μακεδονία): Είναι μια εξαιρετικά σημαντική, από οικολογική άποψη, περιοχή της Ελλάδας. Βρίσκεται στους Νομούς Ξάνθης και Δράμας (Μακεδονία). Περιλαμβάνει εντυπωσιακά δάση, όπως το δάσος της Χαϊντούς, στο οποίο υπάρχουν οξιές με ύψος μεγαλύτερο από 30 μέτρα. Εντυπωσιακός είναι και ο καταρράκτης του Λειβαδίτη, ο οποίος τον χειμώνα παγώνει.

5. Εθνικό Πάρκο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (Ν. Ξάνθης, Ν. Ροδόπης, Μακεδονία): Περιλαμβάνει τους υγρότοπους Δέλτα Νέστου,

Στενά του ποταμού Νέστου

λίμνης Βιστονίδας, λίμνης Ισμαρίδας και την ευρύτερη περιοχή. Πρόκειται για μια από τις σημαντικότερες ομάδες υγρότοπων της χώρας, λόγω της μεγάλης έκτασής του.

6. Αισθητικό Δάσος Στενών Νέστου (Ν. Ξάνθης, Μακεδονία): Στο τμήμα της κυρίως ροής του Νέστου, από τη Σταυρούπολη ως τους Τοξότες, ο ποταμός διασχίζει βραχώδη περιοχή δημιουργώντας εντυπωσιακά τοπία. Εδώ βρίσκονται τα Στενά του Νέστου, που έχουν χαρακτηριστεί ως Αισθητικό Δάσος και προσφέρουν μια από τις ωραιότερες πεζοπορικές διαδρομές στην Ελλάδα.

Μέρη που αξίζει να επισκεφτούμε

1. Άβδηρα (Ν. Ξάνθης): Μια από τις σημαντικότερες αρχαίες πόλεις του βορείου Αιγαίου. Ιδρύθηκε στα μέσα του 7ου αιώνα π.Χ. Τα Άβδηρα ήταν η πατρίδα του φιλόσοφου Δημόκριτου, του θεμελιωτή της ατομικής θεωρίας.

2. Μεσημβρία (Ν. Έβρου): Αποικία της Σαμοθράκης, που ιδρύθηκε στα παράλια της θράκης στα τέλη του 7ου αιώνα π.Χ.

3. Ιερό των Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη ή Ιερό των Καβείρων (Ν. Έβρου): Η μυστηριακή λατρεία στο Ιερό των Μεγάλων Θεών έκανε τη Σαμοθράκη πασίγνωστη στο πανελλήνιο ήδη από τον 5ο αιώνα π.Χ. Στο ιερό βρέθηκε το 1863 το περίφημο άγαλμα

Το Ιερό των Μεγάλων Θεών στη Σαμοθράκη

της Νίκης της Σαμοθράκης, το οποίο εκτίθεται στο Μουσείο του Λούβρου στο Παρίσι.

4. Πλωτινόπολη (Ν. Έβρου): Η πόλη ιδρύθηκε από τον Ρωμαίο αυτοκράτορα Τραϊανό (98-117 μ.Χ.) προς τιμήν της γυναίκας του Πλωτίνης.

5. Κάστρο Διδυμότειχου (Ν. Έβρου): Η βυζαντινή οχύρωση της πόλης, το σημαντικότερο ίσως κάστρο της Θράκης.

6. Παναγία Κοσμοσώτεια Φερών (Ν. Έβρου): Ιδρύθηκε το 1152 από τον Ισαάκιο Κομνηνό, γιο του αυτοκράτορα Αλέξιου Α', στην οποία και τάφηκε.

7. Τζαμί Μεχμέτ Α΄ (Ν. Έβρου): Στο Διδυμότειχο βρίσκεται το –πιθανότατα– αρχαιότερο και μεγαλύτερο τζαμί της Ευρώπης. Σύμφωνα με την παράδοση, το έργο ξεκίνησε ο σουλτάνος Βαγιαζήτ ο Γ΄ (Κεραυνός) και ολοκλήρωσε το 1420 ο γιος του, σουλτάνος Μεχμέτ Α΄.

8. Ιμαρέτ (πτωχοκομείο) Κομοτηνής (Ν. Ροδόπης): Είναι από τα παλαιότερα οθωμανικά μνημεία στην Ευρώπη (1360-1380).

9. Καπναποθήκες και Λαογραφικό Μουσείο Ξάνθης (Ν. Ξάνθης): Οι καπναποθήκες χτίστηκαν στα τέλη του 19ου με αρχές του 20ού αιώνα και είναι δείγμα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής στην

Παναγία Κοσμοσώτεια Φερών

Ελλάδα. Το κτίριο του Λαογραφικού Μουσείου περιλαμβάνει ενδιαφέρουσες συλλογές και αποτελεί δείγμα των κατοικιών που χτίστηκαν στην Ξάνθη την τελευταία περίοδο της Τουρκοκρατίας.

10. Μουσείο Μετάξης Σουφλίου (Ν. Έβρου): Παρουσιάζει τα στάδια εκτροφής του μεταξοσκώληκα και επεξεργασίας του μεταξιού από τα τέλη του 19ου έως τα μέσα 20ού αιώνα, όταν η περιοχή ήταν σημαντικό κέντρο παραγωγής μεταξιού.

11. Μακεδονικός Τάφος Σταυρούπολης (Ν. Ξάνθης): Ο πιο εντυπωσιακός μακεδονικός τάφος της Θράκης.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ – ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Φυσικά αξιοθέατα

1. Σπήλαιο Πηγών Αγγίτη (Μααράς) (Ν. Δράμας): Σπήλαιο που δημιουργήθηκε από το υπόγειο τμήμα του ποταμού Αγγίτη. Ο ποταμός βγαίνει στην επιφάνεια της γης στο σημείο που είναι η είσοδος του σπηλαιο.

2. Σπήλαιο Αλιστράτης (Ν. Σερρών): Θεωρείται από τα ωραιότερα σπήλαια της Ελλάδας για τους εντυπωσιακούς σταλακτίτες και σταλαγμίτες του.

3. Εθνικό Πάρκο Λίμνης Κερκίνης (Ν. Σερρών): Δημιουργήθηκε με σκοπό την προστασία της περιοχής. Σ' αυτό βρίσκουν καταφύγιο πολλά είδη θηλαστικών, όπως ο βούβαλος, ψαριών, ερπετών, καθώς και πάνω από 300 είδη πουλιών.

4. Αισθητικό Δάσος Αμυγδαλεώνα Καβάλας (Ν. Καβάλας): Τεχνητό δάσος γύρω από την πόλη, όπου κυριαρχούν τα πεύκα. Με τη δημιουργία του μετριάστηκαν οι πολύ υψηλές καλοκαιρινές

θερμοκρασίες που ταλαιπωρούσαν τους κατοίκους της Καβάλας.

5. Λίμνη Δοϊράνης (Ν. Κιλκίς): Η βλάστηση στις όχθες της λίμνης είναι εντυπωσιακή και περιλαμβάνει το δάσος των Μουριών, που έχει χαρακτηριστεί ως Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης. Είναι σημαντικός σταθμός για τα μεταναστευτικά πουλιά.

6. Λίμνη Πικρολίμνη (Ν. Κιλκίς): Μοναδική στην

Βούβαλοι στη λίμνη Κερκίν

Ελλάδα λίμνη αμυρού νερού στην ενδοχώρα. Στα νερά της επιβιώνουν μόνο φύκη. Είναι πολύ σημαντική για την επιβίωση πολλών πουλιών.

7. Όρος Παγγαίο (Ν. Καβάλας): Αρκετά απότομο βουνό, μακριά από άλλα ορεινά συγκροτήματα. Στο μεγαλύτερο μέρος του καλύπτεται από δάση βελανιδιάς, καστανιάς, οξιάς και από λιβάδια, ενώ δε λείπουν και περιοχές με βράχια. Στο Παγγαίο παρατηρούνται πολλά από τα πουλιά που ζουν στα δάση της Ελλάδας. Στις πλαγιές του υπάρχουν αρχαίες στοές μεταλλείων χρυσού και αργύρου, καθώς και ερείπια αρχαίων και βυζαντινών κάστρων.

8. Όρος Χολομώντας (Ν. Χαλκιδικής): Χαμηλό βουνό, γνωστό από την αρχαιότητα για την πλούσια βλάστησή του. Στα δάση του βρίσκουν καταφύγιο μεταξύ άλλων ζαρκάδια, αγριογούρουνα και λύκοι, καθώς και πολλά αρπακτικά πουλιά, όπως φιδασοί, χρυσασοί και μπούφοι. Γι' αυτό μεγάλο μέρος του βουνού αποτελεί προστατευόμενη περιοχή.

Μέρη που αξίζει να επισκεφτούμε

- 1. Πάρκο Αγίας Βαρβάρας** (Ν. Δράμας): Περιλαμβάνει νερόμυλους, καπναποθήκες του Μεσοπολέμου (η περίοδος που μεσολάβησε μεταξύ των δύο παγκόσμιων πολέμων, 1918-1939) και λίμνη που στον βυθό της σώζονται τα ερείπια ορθόδοξου ναού. Γύρω από το πάρκο σώζονται παλαιά κτίρια που έχουν ανακηρυχθεί διατηρητέα.
- 2. Φιλίπποι** (Ν. Καβάλας): Σημαντικότερος αρχαιολογικός χώρος της Μακεδονίας. Την πόλη ίδρυσαν άποικοι από τη Θάσο, το 360 π.Χ., και την ονόμασαν Κρηνίδες. Αντιμέτωποι με τους Θράκες, οι κάτοικοι της ζήτησαν τη βοήθεια του Φιλίππου Β΄ της Μακεδονίας, ο οποίος την οχύρωσε και τη βάπτισε Φιλίππους.
- 3. Μονή Τιμίου Προδρόμου** (Ν. Σερρών): Από τις πιο ιστορικές μονές της Μακεδονίας. Ο κύριος ναός και ο τετραώροφος πύργος χτίστηκαν τον 14ο αιώνα.
- 4. Αμφίπολη** (Ν. Σερρών): Υπήρξε λιμάνι για τα πολεμικά πλοία του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Τον Αύγουστο του 2014 ήρθε στο φως σημαντικό ταφικό οικοδόμημα πολύ μεγάλης αρχαιολογικής αξίας.
- 5. Σπήλαιο Πετραλώνων** (Ν. Χαλκιδικής): Σπήλαιο στολισμένο με πολύχρωμους σταλακτίτες και σταλαγμίτες. Το 1960 ανακαλύφθηκε σε αυτό το αρχαιότερο ανθρώπινο λείψανο που έχει μέχρι σήμερα βρεθεί στην Ελλάδα! Πρόκειται για ένα ανθρώπινο κρανίο 150-250.000 ετών! Είναι εύρημα πολύ σημαντικό για τη μελέτη της εξέλιξης του ανθρώπινου είδους και για την παρουσία του στην Ευρώπη.
- 6. Στάγαιρα** (Ν. Χαλκιδικής): Αποικία της Άνδρου, που ιδρύθηκε στα μέσα του 7ου αιώνα π.Χ. Ήταν η

γενέτειρα του μεγάλου φιλόσοφου Αριστοτέλη.

7. Άγιο Όρος: Σύμφωνα με τις μοναχικές παραδόσεις, η Παναγία ταξίδευε με τον Ευαγγελιστή Ιωάννη, όταν μια τρικυμία τούς ανάγκασε να καταφύγουν στη χερσόνησο του Άθω, στη θέση της σημερινής Μονής Ιβήρων. Ενθουσιασμένη με το τοπίο της περιοχής, η Θεοτόκος ζήτησε από τον Υιό της να της δωρίσει τη χερσόνησο. Έτσι, ο Άθως αφιερώθηκε στην Παναγία. Δεν είναι γνωστό πότε άρχισαν να εγκαθίστανται στον Άθω ασκητές, αλλά το Άγιο Όρος αποτελεί ορθόδοξο πνευματικό κέντρο τουλάχιστον από τον 10ο αιώνα και απολαμβάνει καθεστώς αυτονομίας από τους βυζαντινούς χρόνους.

Σήμερα το Άγιο Όρος είναι αυτοδιοικούμενο τμήμα του ελληνικού κράτους και η γεωγραφική του έκταση είναι διαιρεμένη σε 20 περιοχές, σε

Η πόλη της Καβάλας

καθεμία από τις οποίες βρίσκεται μία κυρίαρχη μονή. Πρωτεύουσά του είναι ο οικισμός Καρυές. Η περιοχή του Αγίου Όρους θεωρείται «άβυσσος» για τις γυναίκες, δηλαδή απαγορεύεται να το επισκεφτούν. Η αρχιτεκτονική των μονών του Αγίου Όρους έχει επηρεάσει μοναστήρια πολύ μακρινά, όπως αυτά της Ρωσίας, ενώ η σχολή αγιογραφίας τους

Η Μονή Αγίας Άννης στο Άγιο Όρος

επηρεάσε ολόκληρη την ιστορία της ορθόδοξης τέχνης. Επιπλέον, τα μοναστήρια του Άθω είναι πραγματικά μουσεία γεμάτα καλλιτεχνικούς θησαυρούς (ιερά σκεύη, χειρόγραφα κ.ά.). Το Άγιο Όρος έχει χαρακτηριστεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO.

8. Οχυρό Λίσσε (Ν. Δράμας): Το οχυρό Λίσσε είναι χτισμένο σε βραχώδη λόφο ύψους 220 μ. στην περιοχή του Κάτω Νευροκοπίου. Ανήκει στα οχυρά της περιφέρειας «Γραμμής Μεταξά», όπου οι Έλληνες αντιστάθηκαν ηρωικά στις γερμανικές επιθέσεις κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

9. Αρχαιολογικός χώρος Παλαιοανού (Ν. Κιλκίς): Βρίσκεται νοτιοανατολικά της λίμνης Δοϊράνης. Πιθανώς πρόκειται για την αρχαία πόλη Ίωρον, η οποία γνώρισε μεγάλη ακμή κατά την ελληνιστική και τη ρωμαϊκή περίοδο. Στα σημαντικότερα ευρήματα περιλαμβάνονται τέσσερα εντυπωσιακά μαρμάρινα αγάλματα, που σήμερα εκτίθενται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Κιλκίς.

10. Όθυνθος (Ν. Χαλκιδικής): Η αρχαία Όθυνθος βρίσκεται 25 χλμ. νοτιοδυτικά από τον Πολύγυρο. Άκμασε κατά τον 5ο αιώνα π.Χ., ενώ καταστράφηκε το 348 π.Χ. από τον βασιλιά Φίλιππο Β΄ της

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ – ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Φυσικά αξιοθέατα

- 1. Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα** (Ν. Θεσσαλονίκης, Ν. Ημαθίας, Ν. Πιερίας): Είναι από τους σημαντικότερους υγρότοπους της Ευρώπης. Σε αυτό το πάρκο βρίσκουν καταφύγιο εκατοντάδες είδη άγριων ζώων. Επειδή είναι πολύ κοντά σε Θεσσαλονίκη, Βέροια και Κατερίνη, προσφέρει τη δυνατότητα για αποδράσεις από την πόλη και επαφή με τη φύση.
- 2. Εθνικός Δρυμός Πρεσπών** (Ν. Φλώρινας): Περιοχή με πολύ πλούσια πανίδα. Στις Πρέσπες υπάρχει η μεγαλύτερη στον κόσμο αποικία

Οι καταρράκτες στην Έδεσσα

αναπαραγωγής του αργυροπελεκάνου. Αυτό δηλώνει και το σύμβολο του πάρκου, που είναι οι πελεκάνοι.

3. Νυμφαίο (Ν. Φλώρινας): Ορεινό χωριό που έχει χαρακτηριστεί Διατηρητέος Παραδοσιακός Οικισμός και θεωρείται ως ένα από τα δέκα ομορφότερα χωριά της Ευρώπης. Στην περιοχή βρίσκεται και το Καταφύγιο της Αρκούδας της περιβαλλοντικής οργάνωσης «Αρκτούρος».

4. Εθνικός Δρυμός Πίνδου (Βάλια Κάλντα) (Ν. Γρεβενών, Ήπειρος): Είναι από τα τελευταία καταφύγια της καφέ αρκούδας, ενώ στον δρυμό βρίσκουν χειμερινό καταφύγιο και άλλα σπάνια είδη της ελληνικής πανίδας, όπως ζαρκάδια, αγριογούρουνα, γύπες κ.ά. Αποτελεί τμήμα του μεγαλύτερου εθνικού πάρκου της Ελλάδας, του Εθνικού Πάρκου Βόρειας Πίνδου, που εκτείνεται σε Μακεδονία και Ήπειρο. Το όνομα «Βάλια Κάλντα» σημαίνει «ζεστή κοιλάδα». Ωστόσο ο δρυμός είναι μία από τις πιο κρύες περιοχές της Ελλάδας!

5. Καταρράκτες της Έδεσσας (Ν. Πέλλας): Ο «Κάρανος» είναι ο μεγαλύτερος από τους καταρράκτες της Έδεσσας αλλά και ο μεγαλύτερος

Η λίμνη της Καστοριάς

της Ελλάδας. Το νερό του πέφτει από ύψος 70 μέτρων περίπου. Κατά κανόνα, σε έναν καταρράκτη τα νερά του ποταμού διαβρώνουν το χείλος του γκρεμού· έτσι ο καταρράκτης μετατοπίζεται προς τα πίσω. Οι καταρράκτες της Έδεσσας, όμως, μετατοπίζονται προς τα εμπρός, αποτελώντας ένα εξαιρετικά σπάνιο γεωφυσικό φαινόμενο!

6. Λίμνη Καστοριάς (Ν. Καστοριάς): Η λίμνη της Καστοριάς συντηρεί περίπου 200 είδη πουλιών, μεταξύ των οποίων και απειλούμενα είδη που προστατεύονται.

Μέρη που αξίζει να επισκεφτούμε

- 1. Αρχαία Πέλλα** (Ν. Πέλλας): Στα τέλη του 5ου με αρχές του 4ου αιώνα π.Χ. η πρωτεύουσα του μακεδονικού κράτους μεταφέρθηκε από τις Αιγές σε μια μικρή πόλη, την Πέλλα, που γρήγορα εξελίχθηκε στο σημαντικότερο πολιτικό, οικονομικό και πολιτιστικό κέντρο της Ελλάδας.
- 2. Νεολιθικός οικισμός Νέας Νικομήδειας** (Ν. Ημαθίας): Είναι ένας από τους μεγαλύτερους νεολιθικούς οικισμούς της Ελλάδας. Οι ειδικοί πιστεύουν ότι εκκίνη την εποχή (6500-5800 χρόνια

π.Χ.) βρισκόταν σε όρμο του θερμαϊκού κόλπου ή στην όχθη μιας ελώδους λίμνης.

3. Βεργίνα (Αιγές) (Ν. Ημαθίας): Οι Αιγές ήταν η πρώτη πρωτεύουσα του βασιλείου της αρχαίας Μακεδονίας. Ένας από τους βασιλικούς τάφους αναγνωρίστηκε ως ο τάφος του Φιλίππου Β΄. Οι Αιγές είναι μια τοποθεσία εξαιρετικής σημασίας για την ανθρωπότητα, καθώς αποτελεί μαρτυρία για τη μετάβαση από την πόλη-κράτος των κλασικών χρόνων στην αυτοκρατορία των ελληνιστικών και των ρωμαϊκών χρόνων. Για τον λόγο αυτόν έχει

χαρακτηριστεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO.

4. Παναγία Σουμελά (Ν. Ημαθίας): Θρησκευτικό κέντρο του ποντιακού ελληνισμού. Στον ναό βρίσκεται η εικόνα της Παναγίας Σουμελά, που μεταφέρθηκε από τον Πόντο και θεωρείται έργο του Ευαγγελιστή Λουκά.

5. Δίον (Ν. Πιερίας): Το Δίον ήταν το επίσημο θρησκευτικό κέντρο των Μακεδόνων από τον 5ο αιώνα π.Χ. Γνώρισε μεγάλη ακμή κατά τους ελληνιστικούς και κατά τους ρωμαϊκούς χρόνους.